

15. MODUL PARTICIPIU (ACȚIUNEA DE FUNDAL)

Col. 1.3-4 εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν
προσευχόμενοι, ἀκουσάντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ
Mulțumim lui Dumnezeu Tatăl domnului nostru Isus
Hristos întotdeauna când ne rugăm pentru voi,
ca unii care au auzit despre credința voastră în Isus Hristos

Generalități

Participiul este modul verbului care exprimă o acțiune secundară, de fond, ori de tip complementar față de acțiunea principală, exprimând destinația, intenția, maniera, starea subiectului sau efectele suportate de acesta în timpul executării acțiunii principale. Practic, participiul este un adjectiv sau substantiv verbal (poate avea ambele roluri), având diateză, mod și timp, ca verb, dar și gen, număr și caz, ca adjectiv sau substantiv. Versatilitatea sa descriptivă este accentuată de faptul că admite patru timpuri (prezentul, viitorul, aoristul și perfectul) și trei genuri.

- 1) Participiul prezent descrie o acțiune simultană cu cea a verbului principal (predicat).
- 2) Participiul aorist descrie o acțiune de moment, limitată în timp, anterioară acțiunii verbului principal (predicatul).
- 3) Participiul viitor descrie o acțiune momentană, ulterioară acțiunii verbului principal.
- 4) Participiul perfect descrie un efect al unei acțiuni trecute, încheiate, anterioare acțiunii din verbul principal.

Participiul prezent și viitor

În general, participiul urmează următorul algoritm: rădăcina verbului este urmată de o grupare care comunică informație de timp și gen, apoi

de un grup de litere care indică diateza și de terminații substantivele care indică și ele diateza și genul.

Rădăcina + grup. timp + grup. diateză + terminații diat. /gen

Participiul prezent

Diateza activă

La timpul prezent, diateza activă, participiile de genul masculin și neutru urmează paradigma declinării a 3a, în vreme ce participiile de genul feminin urmează paradigma declinării 1a (3 - οντ, 1 - ουσ, 3 - οντ):

m, n: răd. prezent + οντ + terminații declinarea 3
f: răd. prezent + ουσ + terminații declinarea 1 - α impur

Exemplu acuzativ singular:

Ac. λυ οντ α λυ ουσ αν λυ ο ν

Iată declinarea completă a verbului λυω:

Nom.	λυων	λυουσα	λυον
Ac.	λυοντα	λυουσαν	λυον
Gen.	λυοντος	λυουσης	λυοντος
Dat.	λυοντι	λυουση	λυοντι
Nom.	λυοντες	λυουσαι	λυοντα
Ac.	λυοντας	λυουσας	λυοντα
Gen.	λυοντων	λυουσων	λυοντων
Dat.	λυουσι(ν)	λυουσαις	λυουσι(ν)

Diateza medie

Diateza medie la timpul prezent are drept caracteristică grupul intermediar - *μεν*, aşezat între rădăcină şi terminaţii. Terminaţiile pentru prezent sunt cele de declinarea 2a (la masculin şi neutru) şi de declinarea 1a (la feminin, în -*η*). Astfel, paradigma generală este *μεν* + 2, 1- *η*, 2:

răd. prezent + [o] *μεν* + terminaţiile declinărilor 2, 1- *η*, 2

	M.	F.	N.
Nom.	λυομενος	λυομενη	λυομενον
Ac.	λυομενον	λυομενην	λυομενον
Gen.	λυομενου	λυομενης	λυομενου
Dat.	λυομενω	λυομενη	λυομενω
Nom.	λυομενοι	λυομεναι	λυομενα
Ac.	λυομενους	λυομενας	λυομενα
Gen.	λυομενων	λυομενων	λυομενων
Dat.	λυομενοις	λυομεναις	λυομενοις

Diateza pasivă, timpul prezent al lui *λυω* („fiind dezlegat”; „cel care este dezlegat”, etc.) are aceeaşi formă ca *diateza medie*.

De reţinut: observaţi că participiul verbului *εἶμι*, a fi, reprezintă şi, respectiv, furnizează, terminaţiile participiilor tuturor verbelor.

Nom.	ὄν	οὖσα	ὄν
Ac.	ὄντα	οὖσαν	ὄν
Gen.	ὄντος	οὖσης	ὄντος
Dat.	ὄντι	οὖση	ὄντι
Nom.	ὄντες	οὖσαι	ὄντα
Ac.	ὄντας	οὖσας	ὄντα
Gen.	ὄντων	οὖσων	ὄντων
Dat.	οὖσι(ν)	οὖσαις	οὖσι(ν)

Exercițiul 1:

Observați folosirea participiului prezent în următorul verset, în 1 Ioan 3:15. Identificați cele 3 verbe la participiu prezent, diateza și declinațiile în întregime.

Πας ὁ μισων τον ἀδελφον αὐτου ἀνθρωποκτονος ἐστιν και οἶδατε ὅτι πας ἀνθρωποκτονος οὐκ ἔχει ζωην αἰονιον ἐν αὐτῳ μενουσαν. (1 Ioan 3:15)

Participiul viitor

Participiul viitor folosește o paradigmă ușor de reținut:

răd. prezent + [σ] + terminații diatezelor activă, medie, pasivă

Diateza activă

Diateza activă folosește următoarea paradigmă la masculin, feminin și neutru **3 - οντ -, 1 - ους- α impur, 3 - οντ**

Nom.	λυσων	λυσουσα	λυσον
Ac.	λυσοντα	λυσουσαν	λυσον
Gen.	λυσοντος	λυσουσης	λυσοντος
Dat.	λυσοντι	λυσουση	λυσοντι
Nom.	λυσοντες	λυσουσαι	λυσοντα
Ac.	λυσοντας	λυσουσας	λυσοντα
Gen.	λυσοντων	λυσουσων	λυσοντων
Dat.	λυσουσι(ν)	λυσουσαις	λυσουσι(ν)

Diateza medie / pasivă

Diateza medie folosește următoarea paradigmă la masculin, feminin și neutru: 2, 1-η, 2.

răd. prezent + σ + ομεν + terminațiile declinării 2, 1 - η, 2

Nom.	λυσομενος	λυσομενη	λυσομενον
Ac.	λυσομενον	λυσομενην	λυσομενον
Gen.	λυσομενου	λυσομενης	λυσομενου
Dat.	λυσομενῳ	λυσομενη	λυσομενῳ

Nom.	λυσομενοι	λυσομεναι	λυσομενα
Ac.	λυσομενους	λυσομενας	λυσομενα
Gen.	λυσομενων	λυσομενων	λυσομενων
Dat.	λυσομενοις	λυσομεναις	λυσομενοις

Participiul viitor la *diateza pasivă* are cea mai „completă” formulă gramaticală, pe care se poate studia foarte bine „anatomia” verbului:

răd. prezent + θη + σ + [ο]μεν + term. declinărilor 2, 1 - η, 2

Nom.	λυθησομενος	λυθησομενη	λυθησομενον
Ac.	λυθησομενον	λυθησομενην	λυθησομενον
Gen.	λυθησομενου	λυθησομενης	λυθησομενου
Dat.	λυθησομενῳ	λυθησομενη	λυθησομενῳ

Nom.	λυθησομενοι	λυθησομεναι	λυθησομενα
Ac.	λυθησομενους	λυθησομενας	λυθησομενα
Gen.	λυθησομενων	λυθησομενων	λυθησομενων
Dat.	λυθησομενοις	λυθησομεναις	λυθησομενοις

[....]

Utilizările participiului

Participiul poate fi folosit cu diverse determinări, de tip adjectival, adverbial, de tip genitiv absolut, și în construcții perifrastice.

1. Utilizarea participiului ca adjectiv sau ca substantiv

Când este folosit în poziție atributivă (cu articol), participiul determină un substantiv sau capătă el însuși valoare de substantiv, și are sens adjectival.

ex. δια την ἐλπίδα την ἀποκειμενην ὑμιν ἐν τοις οὐρανοῖς...
din pricina speranței (care vă este) păstrată vouă în ceruri...
(Col. 1:5)

ὁ μὴ τιμῶν τον υἱόν.

Cine (acela care) nu cinstește pe Fiul. (Ioan 5:23)

Participiul folosit cu rol de atribut sau substantiv este cel mai bine tradus prin locuțiunea „acela care” sau „acela ce”, „cel care”, „cea care”, etc.

2. Utilizarea participiului ca adverb

Când este folosit în poziție predicativă (fără articol), participiul are sensul unui adverb. Astfel de participii se traduc printr-un adverb de timp, „când” sau „în timp ce”, sau printr-o propoziție subordonată complementară, ori printr-un verb la gerunziu:

ex.: ἰδων δε τους ὄχλους ἀνεβη εἰς το ὄρος. (Mt. 5:1)

Când El a văzut mulțimile, s-a suit pe munte.

ἐδιδασκεν αὐτους λεγων. (Mt. 5:2)

a început să-i învețe zicând.

3. Utilizarea participiului în construcții de tip genitiv absolut.

Participiul prezent sau aorist, la cazul genitiv, apare uneori urmat de un substantiv ori un pronume, care se află tot în cazul genitiv. Acest genitiv dublu se numește *genitiv absolut*, și caracterizează acțiunea principală, ca o propoziție subordonată.

ptp. Gen. + Gen.
καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός.
(Mt. 9:33)

și, după ce a fost scos dracul din el, mutul a vorbit.

(lit.: „și [fiind situația] scoaterii demonului, mutul vorbi.”)

ptp. Gen. + Gen.
χρονίζοντος δε τοῦ νυμφίου ἐνυσταξάν πασαι καὶ ἐκαθευδόν.

fiindcă mirele întârzia, au ațipit toate, și au adormit. (Mt. 25:5)

(lit.: „[fiind situația] întârzierii, deci, a mirelui, au ațipit toate și au adormit”).

Gen. + ptp. Gen.
τοῦ δε Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεεμ τῆς Ἰουδαίας ἐν
ἡμέραις Ἑρῳδοῦ τοῦ βασιλεως, ἴδου μάγοι ἀπο ἀναταλῶν
παρεγενοντο εἰς Ἱεροσόλυμα

După nașterea lui Isus în Betleemul Iudeii, în zilele regelui Irod, iată, niște magi din Răsărit au ajuns în Ierusalim... (Mt. 2:1)

(lit.: „[fiind situația] nașterii lui Isus în Betleemul Iudeii, în zilele lui Irod, împăratul, iată, magi din răsărit au sosit în Ierusalim”).

Așa cum s-a observat, genitivul absolut se poate traduce în mai multe feluri. Luând ca reper exemplul nr. 2, el poate fi tradus fie printr-un gerunziu (de exemplu, „întârziind mirele”, etc.), fie printr-o subordonată de timp („pe când mirele întârzia”), de mod („în situația în care mirele întârzia”) sau cauzală („fiindcă mirele întârzia”, „dat

fiind că mirele întârzie”). Înțelesul expresiei nu comunică în mod expres o relație temporală sau cauzală, ca atare, ci indică nuanțat, genul de situație, de context în care are loc acțiunea principală.

4. *Utilizarea participiului în construcții perifrastice*

Construcția perifrastică este un caz special de predicat nominal constând din verbul copulativ a fi, εἰμι, sau a avea, ἔχω, și un participiu – ca nume predicativ. În general, construcția perifrastică tinde să indice o acțiune continuă.

(1) construcții perifrastice cu participiu prezent apar rar în NT.

καθως και ἐν παντι τῷ κοσμῷ ἐστιν καρποφοροῦμενον και αὐξανομενον (το εὐαγγελιον) (Col. 1:6)

după cum și este în toată lumea unde dă roade și crește.

(lit. „și, așa cum în toată lumea este, aducând roadă și crescând”

alternativ: „și după cum [face] în toată lumea, aduce roadă și crește în continuu”).

(2) construcții perifrastice cu imperfectul se întâlnesc des în NT.

και ἦν διδασκων το καθ' ἡμεραν ἐν τῷ ἱερῷ. (Lc. 19:47)

și (Isus) învăța în toate zilele (pe norod) în Templu.

(lit. „și [Isus] era învățând în fiecare zi în Templu.”

alternativ: „și Isus își petrecea timpul în fiecare zi învățând în Templu”).

(3) construcții perifrastice cu viitorul

και οἱ ἄστερες ἐσονται ἐκ του οὐρανου πιπτοντες. (Mc. 13:25)

și stelele vor cădea din cer. (lit. „și astrele vor fi din cer căzând”)

(4) construcții perifrastice cu perfectul

a. Cu εἰμι la prezent + participiu perfect.

- τη γαρ χαριτι ἐστε σεσωσμενοι. (Efes. 2:8)

căci prin har (ați fost și) sunteți mântuiți.

(lit. „căci prin har sunteți [în starea de a fi fost și de a continua să fiți] mântuiți”; alternativ: „căci prin har ați fost mântuiți și sunteți în [starea de] mântuire până azi”).

b. Cu imperfectul lui εἶμι + participiu perfect.

ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. (Mt.26:43)

pentru că li se îngreuiaseră ochii de somn.

(lit. „erau deci, ai lor ochi, îngreunați [de somn]”).

c. Cu viitorul lui εἶμι + participiu perfect.

ὅσα ἔαν δησητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῷ
(Mt. 18:18)

orice veți lega pe pământ, va fi legat în cer.

(lit. „orice - dacă veți lega ceva pe pământ, va fi legat în ceruri”).

Vocabular:

ἄρπάζω - apuc, răpesc

ἀνατρεπω - răstorn

ἀδικία, ἡ - nelegiuire

ἴδιος,-α-ον - propriu

δει - trebuie

δεω - leg

ἐκχεω - vărs

ἐπαυριον - mâine

Ἰωαννης, ὁ - Ioan

κολλυβιστης, ὁ - monedă

τραπεζα, ἡ - masă

βασιλικος,-η - funcționar

ἰαομαι - vindec

Μωυσης, ὁ - Moise

μισθωτος, ὁ - cel angajat,

μελλω - voi fi

σημειον, το - semn

ἀφίημι - las, păresc

ἄμνος, ὁ - miel

αἷμα, το - sânge

λυκος, ὁ - lup

διδωμι - eu dau

μονογενης,-ες, ὁ, ἡ - singur născut

ἐμβλεπω - privesc, consider

ἰδε - iată, uite

κερμα,-ματος, το - bani

σχοινιον, το - funie

φραγγελιον, το - bici, flagel

ἦκω - eu vin

Ἰουδαία - Iudea

ὄφις, ὄφεως, ὁ - șarpe

σκορπιζω - răspândesc, împrăștiu

πριν - înainte (de)

τερας, το - minune

κοινωνία, ἡ - părtășie	ὁμολογεω – confirm, adevăresc
πλανάω - înșel	ψευστης,-ου, ὁ - mincinos
οὐδεις, -μια, ν - nimeni,	ὑψωω - înalț

Exercițiul 2:

Identificați participiile din următoarele texte și analizați-le, apoi traduceți textele următoare încercând să redați înțelesul lexical și informațiile de aspect și timp pe acestea le transmit:

ταδε λεγει ὁ κρατων τους ἑπτα ἀστερας ἐν τη δεξια αὐτου, ὁ περιπατων ἐν μεσω των ἑπτα λυχνιων των χρυσων... τῷ νικωντι δωσω αὐτῷ φαγειν ἐκ του ξυλου της ζωης ὁ ἐστιν ἐν τῷ παραδεισῳ του θεου. (Αποκ. 2:1, 7b).

ὁ μη ἀγαπων μενει ἐν τῷ θανατῷ. πας ὁ μισων τον ἀδελφον αὐτου ἀνθρωποκτονος ἐστιν, και οἶδατε ὅτι πας ἀνθρωποκτονος οὐκ ἔχει ζωην αἰωνιον ἐν αὐτῷ μενουσαν. (1 In.3:14-15)

ὁ λεγων ὅτι ἐγνωκα αὐτον και τας ἐντολας αὐτου μη τηρων, ψευστης ἐστιν και ἐν τουτῷ ἡ ἀληθεια οὐκ ἐστιν. (1 In. 2:4).

ἀρα οὖν οὐκετι ἐστε ξενοι και παροικοι ἀλλὰ ἐστε συμπολιται των ἁγιων και οἰκειοι του θεου, ἐποικοδομηθηντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ των ἀποστολων και προφητων, ὄντος ἀκρογωνιοιου αὐτου Χριστου Ἰησου ἐν ᾧ πασα οἰκοδομη συναρμολογουμενη εὐξei εἰς ναον ἅγιον ἐν κυρίῳ. (Ef. 2:19-21)

ἐστιν δε πιστις ἐλπίζομενων ὑποστασις, πραγμάτων ἐλεγχος οὐ βλεπομενων. (Evr. 11:1)

λεγετε μοι, οἱ ὑπο νομον θελοντες εἶναι, τον νομον οὐκ ἄκουετε— (Gal.4:21)

ὅτι ὁ σπειρων εἰς την σαρκα ἑαυτου ἐκ της σαρκος θερισει φθοραν, ὁ δεσπειρων εἰς το πνευμα ἐκ του πνευματος θερισει ζωην αἰωνιον. (Gal. 6:8)

ὁν ἡμεῖς καταγγελλομεν νουθετουντες παντα ἄνθρωπον και διδασκοντες παντα ἄνθρωπον ἐν παση σοφια ἵνα παραστησωμεν παντα ἄνθρωπον τελειον ἐν Χριστῳ: εἰς ὁ και κοπιῶ ἀγωνιζομενος κατα την ἐνεργειαν αὐτου την ἐνεργουμενην ἐν ἐμοι ἐν δυναμει. (Col. 1:28-29)

ὥς οὖν παρελαβετε τον Χριστον Ἰησουν τον κυριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, ἑρριζωμενοι και ἐποικοδομουμενοι ἐν αὐτῷ και βεβαιουμενοι τη πιστει καθως ἐδιδαχθητε, περισσευοντες ἐν εὐχαριστια. (Col. 2:6-7).

τη προσευχη προσκαρτερεῖτε, γρηγορουντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστια, προσευχομενοι ἅμα και περι ἡμῶν ἵνα ὁ θεος ἀνοιξη ἡμῖν θυραν του λογου. (Col. 4:2-3).

και ἰδων την πιστιν αὐτῶν εἶπεν, ἄνθρωπε, ἄφεωνται σοι αἱ ἁμαρτια σου. (Luca 3:20).

Exercițiul 3:

Alegeți din vocabularul lecției două verbe pentru prezent și două verbe pentru viitor, și decinați-le la participiu masculin, feminin și neutru, la toate cazurile, conform regulilor învățate.